

VELITELSKÁ ZAMĚŠTNÁNÍ

(VM č. 1 a 2/67)

Velitelské zaměstnání je podle „Směrnice“ jedna z forem přípravy velitelů a štábů. Domnívám se, že formulace v článku pplk. Jačka je přesnější, uvádí-li velitelské zaměstnání jako jeden ze základních způsobů přípravy štábů, vojsk a ostatních zařízení. Je totiž souhrnným opatřením několika základních forem a jeho opodstatněnost spočívá v tom, že usnadňuje plánovat přípravu na celý výcvikový rok tam, kde nemůžeme předem přesně vymezit a konkretizovat základní formy, jejich obsah a délku trvání. Z toho důvodu by nadřazený stupeň neměl centrálně určovat celkovou dobu, nýbrž ponechat to na pravomoci velitele, který bude zaměstnání organizovat.

Neustálý růst specializací, rozdílnost podmínek a nutnost individuálního přístupu k přípravě jednotlivců a menších kolektivů si vynucují upustit od centralizovaného řešení forem a trvání přípravy štábů a vojsk, především u druhých vojsk s velmi složitou technikou a vysokou dynamikou činnosti.

Uvážíme-li dále, že štáby a vojska připravujeme především k plnění úkolů za bojové činnosti, pak z toho vyplývá organizovat přípravu v těch kolektivech, v nichž budou bojové úkoly plnit.

Proto velitelská zaměstnání mohou, ale nemusí vždy postihovat celý štáb nebo útvar či zařízení. Je důležité, vytvořit při něm takové podmínky účasti, aby mohli společně pracovat ti příslušníci a kolektivy, jak s nimi počítáme v bojovém rozdělení.

Činnost štábů v počátečním období války vyžaduje počítat s tím, že po určité omezenou dobu (jejíž délku nemůžeme předem přesně stanovit) budou někteří příslušníci dočasně plnit závažné bojové úkoly ne podle svého válečného předurčení, ale na místech pokrytých zálohami, např. důstojník finanční služby na úseku vojenských informací. Tím se prohlubuje diferenciací přístupu k jejich přípravě, a proto nemůžeme vždy přesně plnit ustanovení organizačních směrnic o jejich přípravě, stanovené odborným funkcionářem MNO paušálně.

Cílem velitelského zaměstnání je vytvořit prostor k uskutečňování některých základních forem přípravy štábů a vojsk. Jde-li o jedno z možných opatření souhrnu základních forem, pak kritika z hlediska perspektivnosti a úplnosti přípravy není vůbec na místě, protože takové cíle si ani nestavíme. Mám za to, že kritika by neměla být natolik obecná, aby se zaměřovala na formální stránku věci, ale měla by se zaměřit především na obsah u základních forem přípravy.

Podle mého názoru je kritika na místě tam, kde se přílišná strnulost plánování a dogmatické setrávání dostávají do rozporu potřeby štábů a vojsk se zámyslem z doby, kdy tyto skutečnosti nebyly známy, nebo tam, kde nově uložené úkoly, včas naplánované, narušují průběh dříve plánovaných opatření.

I když souhlasím s názorem pplk. Jačka o nutnosti školení štábů vzhledem k rozvoji vojenství, mám za to, že výhod-

nější, než nějaké pravidelné, je jedno-
rázové školení, i když delší a v prostředí
odpovídajícím potřebám výuky. (Praxe
ukázala, že není výhodné přímo na štábu
vzhledem k rušení účastníků ostatními
úkoly.) Toto školení organizovat k dosa-
žení stanoveného cíle, který musí být
u všech účastníků jednotný. To ovšem
neznamená, že by školení jednotlivých
skupin nemohlo probíhat souběžně či po-
stupně.

Hlavní nedostatek účinnosti školení
vidím v tom, že je často organizováno
pro příliš široký okruh účastníků s různorodými zájmy a při nedostatku konkrétních potřebných materiálů k nově zaváděné technice, především jejímu bojovému použití. Příprava je neúčinná i tam, kde je organizována k splnění všeobecného nařízení.

Pokládám za účelné stanovit dlouhodobou linii přípravy vojáků z povolání, která musí odpovídat základním uzlovým bodům výstavby našich ozbrojených sil. To ovšem nevylučuje možnost kratších (několikaletých) perspektivních plánů přípravy jednotlivých důstojníků a praporčků, které by měly vycházet z přípravy jednotlivce na zastávanou nebo perspektivní funkci.

Rozcháším se v názoru s pplk. Jačkem v tom, že by linie přípravy měla být složena z jednotlivých témat. Domnívám se, že by zde měly být stanoveny cíle, kterých má ten který velitelský stupeň štábu v dané etapě (výcvikovém roce) dosáhnout. To by ovšem při rozpracování plánu na jednotlivce vyžadovalo konkretizovat tak, aby při plánovaném přechodu na vyšší stupeň velení byly postaveny cíle tohoto vyššího stupně. Na stupni MNO by měl být stanoven vedle těchto cílů i perspektivní plán hlavních opatření přípravy štábů a vojsk, konkrétně nejméně na 5 let s výhledem alespoň na dalších 5 let. Tím by byla z přípravy odstraněna dosavadní impulsivnost a vytvořen prostor ke zvládnutí těch otázek, které jsou pro daný štáb momentálně rozhodující a nejsou postiženy centrálním plánem.

Vždyť často je nutné opakovat nezvládnutou problematiku, řešit některé nové a součinnosti otázky, které vyplynuly z analýzy současného stavu. Perspektivní plán opatření MNO by měl obsahovat též zásadní opatření v rámci států Varšavské smlouvy.

Vítám článek s. gen. Matičky, který se pokusil rozebrat otázku stanovení odpovídajících cílů. Domnívám se, že v této otázce je nutné jít ještě dále. Uvádí-li

autor správně, že velitelské zaměstnání je jen součástí celkové přípravy, pak je nutné určovat cíle této činnosti jako proporrční částí celkových cílů, tj. úkolů, který je pro daný stupeň, kolektiv až jednotlivce na danou etapu uložen. Zkušenosti ukazují, že doba, kterou MNO určilo centrálně pro výcvikový rok jako minimální, je např. v podmínkách PVOS na stupni útvar i maximální. Nechci zde rozebírat příčiny, ale uvedu jen jednu z hlavních, tj. nutnost plnit úkoly v pohotovostním systému. Proto cíle by měly být stanoveny přísně diferencovaně v závislosti na propočtu možností toho kterého stupně a kolektivu. Dále pak uvažovat, že cíle přípravy jako celku je nutné rozdělovat také do jiných činností a nejen do velitelského zaměstnání.

Z těchto důvodů nemůže též být velitelské zaměstnání jedním z rozhodujících, ale jen doplňujících činitelů.

Navrhované řešení kvalifikačních zkoušek pro větší zainteresovanost důstojníků (praporčků) ve vzdělání považuji za vhodné snad jen na nejnižších stupních hodností a funkcí.

Vzhledem k tomu, že na štábech máme a budeme mít stále více důstojníků s vysokoškolským vzděláním, považuji za výhodnější zpracování vojenskoteoretických otázek s individuálním řešením formy (jako nejvyšší — vojenskovědecká práce), kde by každý prokázal schopnost samostatně řešit zadaný nebo zvolený problém. Není tím vyloučena ani kolektivní práce s přesně vymezeným podílem. Tím by byly vyřešeny i ty potíže v minulosti, kdy vydaná tzv. minima byla zaměřena na formální pasivní znalosti často málo potřebné, místo na aktivní podíl na rozvoji vojenskovědeckého myšlení jednotlivce.

Chtěl bych ještě vyjádřit svůj názor na otázku zastarávání forem. Vycházím z toho, že aktuálnost formy je dána v podstatě jejím obsahem. Jedině tam, kde nový obsah formy se dostává do neřešitelného rozporu, dochází k rozbití formy staré a vytvoření formy nové. Řada základních forem přípravy (přednášky, semináře atd.) jsou staré již stovky let a budou ještě po dlouhou dobu existovat. Myslím, že nejde o zastarávání forem přípravy, ale o nepřesnou kritiku volby použití některé formy vzhledem k obsahu či použití starého obsahu, který kritizujícím nevyhovuje. Proto také při stanovení úkolů pro přípravu bychom neměli centrálně řešit formy, ale jen obsah. Volbu formy pak ponechat na zpracovateli a ovlivnit ji při tvorbě zámyslu nebo osnovy.

Podle mého názoru by se tedy tato

diskuse na stránkách Vojenské mysli měla zaměřit na závěry, vyplývající ze zkušeností z používání základních forem přípravy, ukázat některé nové možné formy a způsoby volby cílů přípravy na základě propočtů potřeby a možností.

Diskusi k těmto otázkách bych si představoval tak, že by redakce VM stanovila v redakčním plánu a uveřejnila přesné termíny podání diskusních příspěvků k základním otázkám přípravy velitelů, štábů a vojsk. Pro začátek by bylo možné začít se základními formami přípravy.

Po uzavěrci příspěvků z jedné oblasti, např. samostatného studia, zpracoval by vybraný redakční kolektiv za pomoci příslušníků MNO redakční stať po vzoru sovětské Vojenské mysli. Redakce společně s MNO by pak organizovala ve vybraných místech čtenářské konference a výsledky

společně s ohlasy na publikovanou stať by postoupila MNO k využití pro přípravu nového předpisu. Čtenářské konference by pak mohly být organizovány najednou k několika redakčním statím s tím, že by se více méně zabývaly jednou uzavřenou oblastí. Za pomoci pracovníků MNO by taková konference mohla proběhnout i v určitých střediscích po služební linii tak, aby se jí zúčastnili jednak aktivní dopisovatelé, jednak funkcionáři pracující v dané oblasti. Taková střediska by měla být alespoň u MNO a VA AZ. Nový předpis by podle mého názoru měl být spíše organizačně metodickou pomůckou, aby odrážel dosavadní zkušenosti a dával návod k možnému řešení tak, že konkrétní organizaci a uskutečnění bude řešit odpovídající velitel maximálně o jeden stupeň níže ve výcvikových dokumentech.